

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliae Catholicae De Sacris Arcanis Deiparæ Mariæ Et Iosephi

Cum quadruplici Indice

Cartagena, Juan de

Coloniae Agrippinae, 1613

Homilia Septima. Singulari eruditione, varijsq[ue] animi conceptionibus illustrantur iteru[m] verba illa: Vt facta est vox salutationis tuæ in aurib. meis, exultavit in gaudio infans in vtero meo: ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51414)

HOMILIA VII.

Singulari eruditione, varijsq; animi conceptionibus illustrantur iterum verba illa: Vt facta est vox salutationis tuæ in auribus meis, exultavit in gaudio infans in utero meo: ubi acceleratus usus rationis in Ioanne, ex SS. Patribus, & ratione comprobatur, ad moresq; componendos infantis exultatio conuertitur.

I tam diuina, quam humana monumenta consulamus, haud difficile reperiemus, ea, quæ infantibus in renella illa ætate accidunt, pronosticum,

ac prælagium esse eorū, quæ postea illis euentura sunt. & quidem, vt ab humanis litteris exordiamur, in natiuitate Seruij

Tit, Llium.

Tullij, V. I. Romanorum Regis, accidit (id referēto Tito Lluio) vt fulgentissimus quidam splendor, diadematis figuram habens, caput illius redimeret. De Platone,

Marul. & Volaterran.

Marulus & Volaterran tradidere, in eius ore cum in incunabulis esset, examen apum visum fuisse, velut in alueo existens, quod & de Pyndaro Poëta alij edixere.

Herodor.

Herodotus item refert, die proximo ante natale Cyri, Atyagem auum eius maternum in somnis vidisse, ex ventre matris illius rapidum fluium egredi, cuius exuberanti fluxu vtraq; regio Persarum & Medorum irrigabatur. Elinius etiã commemorat, præter omnium infantium consuetudinem, qui cum primum nascuntur,

o. lib. 11. m. 201.

Eccle. 34.

vagire incipiunt (iuxta illud: *Primum vocem emisit plorans*) Zoroastrum Bactrianorum regem ex matris utero ridetem prodidisse. Sacra deinde litera, vt ex libro Geneleos constat, Esau & Iacob in utero ma-

tris existentes, inter se pugnarunt, quod futuræ alterius pugnæ nõ obscurum indicium fuit: & vt ad nostratia descendamus, varij historiographi narrant, matrem magni illius Patriarchæ sancti Dominici paulò antè partum eius in somnis vidisse, se in utero gestare canem, accensam faciem in ore ferentem. Iidem etiam de S. Nicolao, cum à matre lactaretur, ter in hebdomada feria 2. 4. 6. & 7. à lacte sugendo solitum fuisse abstinere: & de D. Chrystostomo contestatum nobis reliquerunt eius vitæ Scriptores, cum infans esset, examen apum in ore eius confedisset. Hæc omnia quidem rerum magnarum indicia ac certa fuisse argumenta, ipsi rerum euentus exitusque probarunt, nam splendor ille, instar coronæ, Seruij Tullij caput circumdans, prænotauit regiam coronam, quam apud Romanos postea obtinuit, Examen apum in Platoni & Pyndari ore visum, eorum eloquentiam, ac mellisuum sermonem, quo mirifice viguerunt, portendebat. Flumen, quod egrediebatur è matris Cyri utero, Persarum & Medorum vtramq; regionem irrigans, futurum eius in hæc gentes imperium, quod postea adeptus fuit, significauit. Zoroastris Regis immaturus ritus, cum ab utero matris prodiret, leuitatis animi eius, quam per totum vitæ suæ curriculum prætulit, apertissimū indicium existit; licet aliis placuerit, pronosticum existisse, quod in magica arte insignis futurus erat. Lucta illa duorum fratrum Iacob & Esau intra viscera matris, futuros duos populos inter se aduersantes adumbravit, vt facer textus adnotauit, dicens: *Due gentes sunt in utero tuo.* Canis accensam faciem in ore deferens, quem vidit mater B. Dominici, quid quæso aliud prædixit, quam illum futurū Dominici gregis aduersus Hæreticorum errores, ac prauos hominū mores latrarem canem, orisque sui, ac suorum fratrum splendenti doctrina vniuersam Ecclesiam instar fulgentissimæ facis illuminaturum? D. Nicolai in infantili ætate à lactis cibo mira absti-

abstinentia, signum fuit singularis parsi-
moniae, & ab omnibus huius saeculi vo-
luptatibus sequestrationis, quam toto
tempore vitae suae professus fuit; ac tan-
dem mellificantes apes, Chrysofomi ori
insidentes, miram eius in concionando
facundiam, adeo ut *aurei oris* cognomen
to decoratus postea fuerit (id enim sig-
nificat Chrysofomus) satis perspicue osten-
tauit. Cum igitur sacer Euangelista inau-
ditum illud prodigium commemoraret, Ioan-
nem scilicet materno adhuc utero deli-
tescentem exultasse, & tripudiasse, ut diem
festum aduentus creatoris sui ageret,
certè hoc tantum portentum magnarum
rerum certus praenunciatus exstitit, unde
Angelus dixit: *erit enim magnus coram Do-
mino*: & Christus Dominus celebre illud
de eo testimonium perhibuit: *Inter natos
mulierum non surrexit maior Ioanne Bap-
tista*. Circa hoc igitur mirabile prodigium
variis modis illustrandum, tota haec no-
stra versabitur oratio.

Grauiissimi quidam in ea fuerunt sen-
tentia, ut existimarent, exultationem hanc
Ioannis non fuisse actum potentiae rati-
onalis, seu opus liberi arbitrii personae
rationis participis, sed fuisse exultationem
quandam metaphoricam, & commotionem,
seu gestulationem quãdam corporis
instar exultantis, diuina virtute
per Mariae salutationem, tanquam per
instrumentum, factam; in quo sensu sa-
cra Scriptura ait res inanimatas exultasse:
Montes exultauerunt ut arietes. ita docue-
runt D. Augustinus, S. Thomas, Euche-
rius, & Iansenius, qui ait vice illius vocis
gaudij in Graeco esse aliam, quae proprie
significat motum aliquem externum cor-
poris, qui gaudij effectus esse solet. In-
quunt ergo omnes isti Doctores, quod
sicut de Iacob & de Esau sacrae Geneseos
historia ait: *Collidebantur in utero eius par-
uuli*: & tamen lucta illa erat absque vilo
usu rationis, ita & motus ille Ioannis in
utero materno, quo illum exultasse dixit
Lucas, absque omni prorsus fuit rationis
& liberi arbitrii usu. Ceterum tam Patres

Græcos, quàm Latinos video contrariam
omnino sententiam vnanimè consensu
amplecti, ita Diuus Ambrosius, D. Leo, D.
Hieronymus, D. Petrus Chrysofologus,
D. Ioannes Chrysofomus, D. Cyrillus
Ierosolymitanus, necnon etiam D. Au-
gustinus, Origenes, Theophylactus, Ni-
cephorus, Metaphrastes, Euthymius, Ru-
pertus Abbas, D. Vincentius Ferrelius.
His adiungo verba D. Bernardi serm. de
natiuitate Ioannis Baptistae dicentis: *Illo e-
nim tempore solum potuit illuminare modicum
suum, soli interim lucere matri, magnum ei
pietatis sacramentum reuelans ipso motu nouae
exultationis*. sed & alia egregia Venetab.
Bedae his adnectam, in hunc modum ele-
ganter loquentis: *Aperiente os ad salutem
dum B. Mariae Elisabeth, repleta est spiritu
sancto Elisabeth, repleta est & Ioannes,
atque vno, eodemque spiritu ambo coacti, illa
salutem antem, quae esset, agnouit, & ut matrem
Domini sui, debita cum benedictione venerata
est: ille ipsum Dominum esse, qui in utero Vir-
ginis portaretur, intellexit; & qui lingua nec-
dum valuit, animo exultante salutauit, offi-
ciumque suae precutionis, quam deuotè iuuenis
esset impleturus, etiam antequam nasceretur,
adueniente Domino, quibus valebat indicijs,
imimauit*. Non dissimilia lego apud D. Io-
annem Chrysof. qui solita sua eloquentia
dixit: *Cum ad nos aduenisset, sicut modo audi-
stis Redemptor nostri generis, venit protinus ad
suum amicum Ioannem, dum adhuc esset in utero,
quem cum ex matrice appexisset Ioannes, ter-
minos suae naturae concutiens, exclamat: Video
Dominum, qui natura impleuit terminos, &
expecto tempus nascendū: ac tandem silentio
non praeterito praecleara Origenis verba,
acutè dicentis: Sancta erat anima Ioannis,
& adhuc in matris utero clausa, quae ventura
erat in mundum, quasi per experientiae sensum
super exurgere sciebat, quae Israel ignorabat; unde exiliuit,
& non simpliciter exiliuit, sed in gaudio; sen-
serat enim venisse Dominum suum, ut sancti-
ficaret seruum suum, antequam de matris utero
procederet. Ac tandem S. noster Bonauent. in-
quit: *Ex quo infans sic supra naturam exul-
tauit: certum est quod natura Dominus ei occurrerit,*
ex*

D. Bonau. in
c. 1. Luc.

ex

ex quo infans respondet ex utero, certum est se concepisse illum, qui vocat ab utero, secundum illud Isaie: Dominus ab utero vocavit me, de ventre matris mee recordatus est nominis mei: ex quo puer tam mirabiliter exultavit, certum est iam verè consummatum esse id, ad quod Isaïas convocabat: Exultatio, lauda habitatio Zion, quia magnum in medio tui sanctus Israel. hæcenus hi Patres. Quorum doctrina de accelerato vsu rationis in Ioanne, bifariam potest intelligi: primo quidem, quod corporis membris & organis ad exercendam rationem miraculose dispositis, nam sicut artifex aut scriptor sine instrumentis accommodatis efficere nihil potest, ita anima, quæ tanquam tabula rasa est, in qua nihil est depictum, vt docuit Aristot. nisi corpora sensuum organa ad vsum rationis habeat accommodata, nihil connaturaliter intelligere valet. Secundo verò modo contingere potuit ille vsus rationis, speciebus diuinitus infusus in animam, quæ instrumentis corporis minimè egerent, ad eundem modum, quo fuerunt infusæ Angelis, & quotidie infunduntur animabus separatis: quomodocunque tamen id fuerit, multis quidem nominibus mihi persuado, hanc tantorum Patrum sententiam de rationis vsus acceleratione in Ioanne verum esse. Primo, quia licet verbum hoc exultare interdum in sacris eloquiis metaphoricè accipiatur, exultare tamen in gaudio nunquam secundum metaphoram vsurpatur, vt acutè obseruauit Origenes: igitur cum Lucas dicat: Exultavit infans in gaudium: manifestè relinquitur loqui de vera & propria exultatione, quæ est actus liberi arbitrij, vsus rationis supponētis. Secundo, quia Zacharias locutus est cum Ioanne in die circumcisionis eius: Et tu puer propheta altissimi vocaberis, præibis enim ante faciem Domini parare vias eius: Patres autè non loquuntur ad infantes, nisi iocosè, miqumè verò reuelant eis negotia magni momenti: cum ergo Zacharias magna illa arcana Ioanni infanculo affatus fuerit, conse-

quens est locutum fuisse ad illum tanquã ad rationis participem; vnde D. Ambrosius hanc rationem tangens ait: S. fortassè aliquis quasi irrationabilem mentis excessum putent, quod Zacharias octo dierum alloquitur infantem. verum si teneamus, intelligemus profecèd quod potuit vocem patris natus audire, qui Mariæ salutationem, antequã nasceretur, audiuit. sciebat propheta alias esse aures prophetæ, quæ spiritum Dei, non corporis ætate referantur; habebat intelligendi sensum, qui exultandi habebat effectum. hæc Ambr. Tertio eidem sententiæ tenacius adhæreo, quia Ecclesia Romana in officio S. Ioannis Baptistæ planè illam docuisse mihi videtur: ait enim in Hymno:

Ventris obrufo recumbans cubili,
Senserat regem thalamo manentem.

Hym. Eccl.
Rom. in of.
S. Io. Bapt.

Insuper ait:

Hinc parens nati meritis vterque
abdita pandit.

ecce docet Ecclesia, Ioannem parentibus suis meruisse donum prophetiæ, quo abdita pandunt: constat autem meritum non posse esse absque libertate, nec libertatem absque vsu rationis. In officio etiam, quo ex approbatione Sedis Apostolicæ vtitur sacer Cisterciensium ordo in Visitatione Virginis dicitur:

Sacri iunguntur vteri,
Milesque sui Domini
Præsentiam dum percipit
Hunc exultando suscipit.

Hym. Ordo
Cisterci. in
of. Virg.

Actandem quarto, quia (vt grauissimi Patres docent) Ioannes inter alia diuina charismata, quæ per salutationem Virginis, tanquam per diuinæ virtutis instrumentum, accepit in utero matris latens, vnum fuit prophetiæ donum, quod constat nemini dari, nisi ratione vrenti. Origenes in sacris literis versatissimus in hunc modum loquitur. Dum adhuc essem in visceribus matris, prophetico spiritu vidi illum coram me conceptum in utero Virginis. & D. D. Chrysostomus sapienter interrogat: Quis prophetarum, cum esset propheta id facere potuit? Elias quidem vnxit Eliseum in prophetam, non tamen prophetandi gratiam illi donauit, iste autem in utero

Isaie 49.

Isaie 12.

Arist. lib. 2.
de an.

Lucæ 1.

Id.

in utero matris existens diuini introitus scientiam matris domuit, & os illius in verbo confessionis aperuit, & cuius non videbat personam, cognosceret dignitatem. & intus explicans quomodo prophetauerit in utero, cum ibi nil locutus fuisset, inquit: *Statim exultans puer prophetauit, non voce, sed motu.* Accedit D. Leo, qui ser. de nat. hanc habet: *Præcursor Christi spiritum prophetie in uera uisita matris accepit, & nondum edius Genitrici Domini signa exultationis ostendit.* consentit Venerab. Beda dicens: *Vnde tibi hæc exultatio? nondum natus, & prophetas? Matrem Domini in voce cognosces, quia quia resalutare non potes, exultando agis, quod potes; quam lætus ei occurreres, si iam natus eam videres, cuius voce audita exultando obuiam ire conaris?* Atque his inuitentes Patres omnes Concilij Basilien. sess. 43. vnanimes huic veritati subscripserunt, asserentes, Saluatorem a suo Præcursore tunc fuisse cognitum. Videtur sanè in hac felici Mariæ uisitatione id contigisse, quod tempore astiuo accidit. nam quemadmodum tunc in locis solari planeta: magis expositis citius fructus maturefcunt, quam in vmbrosis, ita sanè quia sol iustitie Christus Dominus à Mariana aurora ductus in domum Zachariæ, viciniorem se constituit Ioanni, hinc est, ut vsus rationis fructus celerius ac citius maturefceret, adeo ut in creatorem suum (ut docet D. Thom.) præceptum illud cõuersionis in primo instanti vsus rationis perfectissimè impletet. Quod si Ioannes dixit: *Ego nesciebam eum,* quibus verbis videtur se fateri nõ agnouisse Christum Dominum, sensus non est, quod ignorasset illum, sed quod Christum de facie nõ agnouisset, neque cum illo cõuersatus fuisset; quod diuina prouidentia factum esse arbitror, ut sic testimonium, quod de Christo apud homines exhibiturus erat, omni prorsus suspitione caretet: ita interpretantur Chrysostomus, Theophyl. Rupert. Euthy. & alij multi expositores in commentario illius loci. Illud aut quod quidam cum Card. Caiet. affirmant, vsus rationis Ioanni in utero materno datum, non deinceps in eo per-

seuerasse, mihi nulla ratione persuadere valebunt; quia credibile non est Christum Dominum amicissimo sibi infanti, quod liberaliter ei impertiuerat, abstulisse, maxè quod sine penitentia sunt dona Dei, ut ait D. Paulus. Et hoc igitur vsu rationis & vera cognitione, qua Christum Dominum præsentem nouit in utero matris commorantem, & à peccati macula ipsum emundantem, ortum habuit mira illa exultatio, & ingens gaudium, cuius meminit Euangelista: *Exultauit infans in gaudio.* Longè alter Ioanni accidit, quam olim Adam; hic enim cum vocem Domini audiuit, terrore concussus est: *Domine audiui vocem tuam, & timui:* cõ quod nudus essem, at Ioannes audita voce Virginis miro gaudio exultauit; Adam de publico in absconditum fugit, Ioannes de utero penetralibus, ut se Domino suo offerret, gesticuit erumpere; Adam beneficia à Deo recepta Deo non refert, neque illi grates agit, Ioannes materno utero clausus beneficiorum cõfessionem, quam ore promere non valet, corde exhibet cum Dauide dicens: *In te confirmatus sum ex utero, de ventre matris mee tu es protector meus, in te cantatio mea semper:* Adam contristatur, & renuit ad præsentiam Dei illum vocantis venire, Ioannes verò agnoscit tanquam seruus Dominum, miles Regè, præco Iudicem, & quibus potest, ut alter Dauid coram Arca, saltibus & gesticulationibus aduertum Christi in utero matris illum visitantis lætanter celebrat. O inauditam nouitatem o stupendum miraculum, o pulcherrimum, ac mundi Theatro incognitum spectaculum; paruuli materno alueo clausi inuicem se salutant, inuicem sibi alludunt, non sicut Ismael & Isaac, alter, alteri illud: ecce paruuli in viscibus maternis, sicut olim Iacob, & Esau in utero R. beccæ contententes, non tamen instar illorum, ut alter alterum supplaret, sed ut alter alterum mutuo sanctificet, ille sanctitatem conferendo, hic sanctitatis auctorem cõfitendo: Abraham quidem magnum beneficium collatum credimus, cum de illo

C c c c dicitur :

Luca 10

Gen. 30

Psal. 70

2. Reg. 6.

Ioa. 8.

dicitur: *Abraham exultauit, ut videret diem meum, vidit, & gauisus est.* sed accidit in figura, & gauisus est spe rei futuræ; at Ioannes lynceis infusæ sibi cognitionis oculis Christum vidit præsentem, nõ in vmbra, & in imagine, sed in vera carne existentem. Verbum enim Dei in Matia conceptum, & ore eius loquutum, à loãne materno vtero adhuc incluso, veluti sympathia quadam recognitum fuit; & (ni fallor) quasi Echo loquente verbo, quod in principio erat apud Deum, resonauit etiam vox, hoc est, Ioannes, qui vox erat clamantis in deserto, resonauit (inquam) non vocis sono, sed corporis motu, quem sentiens mater eius dixit: *Exultauit infans in vtero meo.*

Luca 1.

Cæterum explicare oportet, quod à multis desideratur, quodnam genus gestulationis, & corporalis reuerentiæ Ioannes materno vtero inclusus Christo Domino exhibuerit. ad huius intelligentiam præsupponere oportet, quod (vt Aristot. tradit libr. 1. de histor. animal. c. 8. & Hippocrates lib. 1. de nat. pueri, necnon Auicenn lib. de gen. Embriõis cap. 3.) Infans in vtero conglobatus sic se habet, vt nasum inter genua, oculos super genua, aures extra genua, manus ad genua, caputque pedibus proximum habeat, ad eum certè modum, quo Eliam se composuisse ad orandum, sacra Regum narrat historia: *Ascendit in verticem Carmeli, & pronus in terram posuit faciem suam inter genua sua*: in quem etiam modum mancipia olim aptati compellebantur, cum propter delicta flagellari debebant. habent etiam infantes (vt iidem naturales scriptores docent) conuersam faciem ad terga matris. Cum primum ergo Ioannes diuina virtute agnouit Christum Dominum media Virginis salutatione illum à peccati originalis labe emundasse; dixerat enim Salomon: *Rex, qui sedet in solio iudicij, dissipat omne malum in itinere suo*: continuo faciem conuertit ad Christum, vt debitum ei reuerentiæ cultum exhiberet, & vt sicut alter Ionas ex

ventre cæti Deum orauit, sic ipse ex ventre matris Christi præsentiam reuerteretur, ac instar dilectissimi oratoris, qui, quod verbis exprimere non valet, artificiosa manus motione indicat, ita facer hic infans, voce non valens Christi precesse, corporis motu & tripudio id supplet. Motus ergo corporalis, quem tanquam internæ exultationis, & gaudij partu exhibuit Ioannes, intra matris claustra latens, fuit conuersio illa, qua vultum conuertit ad Christum, qui in vtero virgineo, velut in Throno, iacebat. His addo, quod nonnulli tradunt (id referete erudito auctore Salmerone) in amplexu Mariæ & Elisabeth, Mariam in spiritu vidisse Ioannem genuflexum coram Christo, & ad inuicem hos sacros infantes se respexisse, & Christum velut in regio solio sedentem Ioanni benedixisse, sanctificasse, nomen illi indidisse, Præcursorem instituisse, atque Spiritu sancto repleuisse. Potuit ergo motio illa corporalis fuisse genuflexio hæc, qua Christum Dominum nõ solum mente, sed corpore coluit. Verum tamen est, quod sicut Cometa stabili non mouetur nisi à stella firmamenti, vt Astrologi tradunt, ita Ioannes (quem merito *felix cometam* appellauerim, cum aduentu magni Regis prænunciari) minime intra materna claustra latens, exultans moueri potuisset, nisi ex influxu, & respectu fulgentissimæ illius stellæ humanitatis Christi, quæ in firmamento virginici vteri delitescibat. Ferunt deinde naturalium rerum Historiographi, Perdici pullum adhuc sub putamine clausum moleste adeo ferre clausuram illam, vt rostro putamen percutiens aditum sibi faciat, forasque erumpat, ipsum tamen secuta ferens putamen. Quidam hæc Perdici naturam contemplantes rectè illam in celeritatis symbolum conuerterunt, hanc ei ingeniosam apponentes subscriptionem, *natura ipsa celerior*. Nam cum reliquis volucris hæc natura insita sit, vt nõ prius ab oui clausura prodeant, quàm ex putamine auulsæ sint, pulchus tamen Perdici, quasi quietis illius, etiam

Aristot.
Hypocr.
Auicenn.

3. Reg. 18.

Pron. 20.

etiam clausuræ impatiens, etiã putamen
secum trahens foras erumpat, & progred-
diatur. hæc quàm aptè in infantem Ioan-
nem conueniant, nemo est (vt arbitror)
qui non videat: aderat quidem ille in v-
tero materno instar pulli perdicis intra
oui putamen, Christi tamen præsentiam
mirabiliter præsentiens, quasi molestè fe-
rens impotentiam foras erumpendi, vt
creatori inferiret, illumq; externo etiam
culcu coletet, cœpit totam naturæ facul-
tatem transcendens Deum suum interna
lætitie adoratione venerari, & mirabili
corporis gestulatione aduentum eius
celebrare, vt non immeritò, immo po-
tiori iure, quàm perdicæ, ei ascribi possit
inscriptio illa: *natura ipsa celerior.*

Quam autem, ingens Ioannis gaudium
illud fuerit, quo ante Christum Domi-
num exultauit, id, quod sub polo degen-
tibus accidit, apertissimè nobis indicabit:
qui enim regionera illam incolunt, per
sex integros menses ob solis absentiam,
in continuis tenebris versantur, illis verò
transactis, cum primùm sol elucescit, mi-
cantibusque suis radiis totum eorum he-
mispherium collustrat & illuminat, om-
nes incredibili iubilo collætantur, solis-
que aduentum variis modis celebrant. ac
que hinc est, quod acutè quidam ad de-
scribendum ingentem quandã lætitiã,
solem polarem regionè irradiantem de-
pinxerunt, hanc ei inscriptionem appo-
nentes: *Semestres tenebras pellit.* ad eundè
certè modum, cum Ioannes obscurissi-
mis peccati originalis tenebris esset in-
uolutus, & in ergastulo vteri materni, per
sex integros menses instar habitantium
sub polo ibi degisset, illisq; iam transactis,
vt Angelus dixit: *hic mensis est sextus illi;*
sol iustitig Christus Dominus hemisphæ-
rium animæ Ioannis gratiæ suæ splendoribus
irradiasset, continuò ille summa a-
lacritate exultare cœpit, Luca id attestan-
te: *Exultauit infans in gaudio.* quod si tan-
tæ lætitiæ causam ab eo scisciteris, illam
tibi reddet: *Semestres tenebras pellit:* per sex
namque menses peccati originalis tene-

bris obrutus iam in vtero iacuerat, qui-
bus repenti pulsus, non potuit non mag-
num gaudium concepere. Rursus, quem
admodum Philomela caeca inclusa, &
maximè si masculus est, Philomelæ foe-
minæ cantu ad concinnèdum ihuitatur,
sic Ioannes, ventris materni inclusus ca-
uea, Deiparæ Mariæ, veluti Philomelæ
suauissima voce Elisabethâ salutante ex-
citus, Verbi diuini præsentiam agno-
uit, & matri exultans indicauit. Certè na-
uigatoria acus magnetis lapide tacta A-
quilonarem stellam indicat, sic Ioannes
diuini spiritus gratia tactus fulgentissimū
illū solem (Christum intelligo) cuius ra-
diis ncaluerat in vtero, strabudus corpo-
ris gestulatione demonstrauit. Adhæc
Vincentius Gilibertus sup. Psalm. *Magnus* *Vinc. Gili-*
Dominus? refert hieroglyphicum *Panthe-* *bert. Super*
re, huic argumento satis accommodatum: *Psalm. Magn.*
depinxit Pantheram, in cuius dorso pro-
pter colores, quorum mira varietate di-
stinctum habet, si vestus splendens lun-
nam se moueat, fulgens in eo stella con-
spicitur, secus verò, si ad lucem lunæ non
se conuertat: hieroglyphici autem huius
hæc erat inscriptio: *Sic mutor ad illam.* ad
eundem modum Ioannem contemplor,
velut mysticam Pantheram, cuius anima
potentiarū varietate velut colorū diuersi-
tate depicta, stella erat, sed *stella in medio* *Eccle. 50.*
nebule, hoc est peccati originalis nebula
obscurata, quia tunc longè à luna aberat;
adueniente tamen Maria, quæ pulchra est *Cant. 6.*
vt luna, & vt luna plena, quia gratia plena,
continuò lætans ad lunam hanc se con-
uertens, anima eius splendida ad eò stella
facta est, vt meritò dicere posset, *sic mutor*
ad illam, hoc est, ad præsentiam huius pul-
chræ lunæ, foelix hæc mihi contingit mu-
tatio, vt ex peccati tenebris in admirabi-
lem gratiæ lucem transferar. Impletum
fuit tunc in Ioanne illud, Iob cap. 11. *Cum Iob. 11.*
te consumptum putaueris, orieris vt lucifer,
vel, vt habet originale Hebræum, *Obscu-* *Vers. Hebræ-*
ratio tua erit vt lucifer matutinus: quod
mirum in modum in Ioannem conue-
nit, cum ob Præcursoris munus, tanquã
Cccc 2 Luci-

Lucifer fuerit, solis iustitiae aduentum prae-nunciens; cum ergo ad Marianam lunam praesentiam, ac fauorabilem aspectum à caligine illa peccati ad gratiae lumen mutatus fuerit, merito (vt dixi) sibi usurpare potest illam Pantherae inscriptionem: sic nutor ad illam. Vt tamen mutatio haec dexterae excelsi celebrior esset, spirituales choreae habitae fuerunt in domo Zachariae. Sanè si ad eas conuenire solent nobiles foeminae, adiunt hic Maria, & Elisabeth, nobilissimo genere natae: si ad choreas nonnulli veniunt simulati, & personati, adest hic Verbi diuini maiestas, infantilis carnis velamine simulata, adest & Ioannes tanquam adultus, & rationis particeps pueruli paruitate personatus: solent choreas dulces cantus concommitari, ij certè hic non desiderantur, cum Maria & Elisabeth, tanquam diuersi chori, inuicem concinentes sibi respondeant. Elisabeth canit: *Benedictus in mulieribus*: canit & Maria: *Magnificat anima mea Dominum*. Quod si in choreis exultatio & gaudium frequens est, ecce Ioannes exultat, & gaudet: *Exultauit in gaudio infans in utero meo*: ecce Maria exultat, & latatur: *Exultauit spiritus meus in Deo salutari meo*: Exultat tandem Christus, sapientia Patris, vt ipse testatur: *Ludens coram eo omni tempore*, *ludens in orbe terrarum*, (vel vt legit Philo Hebraeus) *choreas ducens in orbe terrarum*. haec sacrae choreae non ad vanas & prophanas, sed ad christianas nos inuitant choreas: in illis quidem prophanis qui saltant, id necesse praestare debent, vt à terra se elongent, & caelo magis se approximent, & quò magis à terra se eleuant, tantò magis caelo viciniore sunt; non secus si sacris choreis vacare desideramus, oportet à terrenis cutis nos semoueri, & sursum in caelestia bona ferri, iuxta illud Pauli; *Quae sursum sunt, querite, non quae super terram*. dictum est enim: *Ve habitantibus in terra*. Qui choreas ducunt, id maximè attendunt, vt corporis motus & saltus sono citharae

obtemperent, & conforment; ad eundem quidem modum, vt gratas in conspectu Dei choreas ducamus, id maximè curandum est, vt opera nostra fidei sono conformentur, alioquin si opera discordent fidei, merito audiemus vetus Prouerbum: *nihil ad fides*, quod de male choreas ducentibus dicitur. Quorum sane, quia in his spiritualibus choreis (proph dolor) infinitus est numerus, merito ad illos verba Christi Domini usurpare poterit: *Cui ergo similes dicam homines generationis huius? cui similes sunt? similes sunt pueris sedentibus in choro: & loquentibus ad inuicem, & dicentibus: cantauimus vobis psalms, & non saltastis: lamentauimus, & non plorastis*. Certè Verbi diuini praecones, tanquam Dei citharedi, quandoque lugubres vobis canimus conciones: *Ite maledicti in ignem aeternum: Agite penitentiam: Mortificate membra vestra: Sapite, quae super terram*: quandoque dulcissimis caribus aures vestras demulcemus, ad spirituales choreas vos inuitantes: *Laudate eum in sono tubae, laudate eum in psalterio, & cithara: Laudate eum in tympano, & choro, laudate eum in chordis, & organo: Vos autem (parcite) tanquam Asinae ad Alegium, Lyram, & quibus (vt nuper dicebatur) nihil ad fides, tam lugubrem, quam alacrem praedicationis inuicem, ac caelestem armoniam despicientes, nec nobis cantantibus saltastis, nec nobis plangentibus planxistis*.

Ad extremum obseruandum est, tunc primum Ioannem exultasse, cum media saluatione Virginis à Christo Domino in utero materno iustificatus fuit; quo aperte docemur nihil magis alacrem reddere animam, quam eius iustificatione: vnde Dauid cecinit: *Eduxit populum suum in exultatione, & electos suos in letitia: eduxit namque peccatores ex Aegyptiaca captiuitate in terram promissionis, hoc est, in exultationem & laetitiam*. Id expertus fuit D. Augustinus cum in libro Confessionum dicat: *Quam suauis mihi subito factus est, careere suauitibus nugarum, quas amittere*

Luce 1.

Abid.

Ibid.

Prou. 8.
Philo in lib.
quod Deus
sit immur.

Coloss. 3.

Apos. 8.

mittere metus fuerat, iam dimittere gaudium erat; ieiiciebas eas à me, & intrabas pro eis omni voluptate dulcior. Accidit quidem peccatoribus iam iustificatis, quod filijs Iſtael, nam sicut illis, postquam à Pharaonis imperio egressi fuere, Deus pluit in itinere manna de caelo, ita illos, qui à tyrannica Dæmonis seruitute (diuina gratia adiuuante) se subducunt, dulcissimo cœlestis consolationis manna recreat, cum ipsiq; quasi congratulabundus colatur, vt Aretas Cæsareæ Episcopus versans illa verba: *Ad ostium suo. & pulso:* his verbis in persona Christi loquens adnotauit: *Violentiam non habet mens aduentus, ostium cordis pulso, & vna cum ijs, qui aperiunt super ipsorum salute letor; delicias enim, ac conam duco salutem hominum.* hæc Aretas, quibus aperit ostendit, quantum peccatori penitenti Christus congaudeat. Cui sit honor, & gloria in sæcula sæculorum. Amen.

HOMILIA VIII.

Exponuntur verba illa: *Exclamauit voce magna, & dixit: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui: & vnde hoc mihi, vt veniat Mater Domini mei ad me? & illa alia: Beata, quæ credidisti, quoniam perscientur ea, quæ dicta sunt tibi à Domino.*

VILOS quidem lego contra deuotum foemineum sexum, (vt verbis Ecclesiæ Catholicæ loquar) sylum acuentes, variisque conuitiis foeminas lacerautes; quidam dixerunt (id referente Tiraquello in l. l. connubialem.) *Mulierem deriuari à mollitie, vt & nomen ipsum eximiam eius infirmita-*

tem denotaret. Martianus (vt idem Tiraquellus) de foeminarum imprudentia loquens dicebat, propterea Poetas Mineruam finxisse absque matre natam, quia prudentia & scientia, cuius tamquam Dea Minerua colebatur, longe à foeminis aberat. Vnde Bartolus ob defectum prudentiæ in l. i. ff. de legibus docet, foeminas prohibendas esse à legibus condendis, vltimque & consuetudinem earum vim non habere ad legem inducendam. Iuuenalis de earum iracundia inquit:

Vindicta nemo magis gaudet quam foemina. Iuuen. sat. 13.

vnde cum Deus iustitiam suam exercens, Adam puniret poena illa: *In sudore vultus tui vesceris pane tuo:* Euam verò: *In dolore paries filios tuos:* Dæmonem dein de quem grauius multare volebat, hac poena inflixit: *Inimicitiam ponam inter te, & mulierem:* cum enim mulier vindictæ sitientissima sit, debitas te faciet lere poenas. Iosephus de bello Iudaico refert, Mariam quandam, hoc nomine indignam, quæ filia erat Elezari, ingruente fame in quodam bello proprii filij carnes comedisse, cuius simile legimus 4. Regum 6. vnde sanctus Ephraim Syrus inquit: *Inter quadrupedia nihil Leone terribilius, aut inter reptilia Dracone crudelius visum, nihil ad malam mulierem:* D. Ambrosius de insatiabili eorum cupiditate in hunc modum loquitur: *Delectantur compedibus mulieres, dummodo auro ligentur, li. de Na-delectant & vulnera, vt aurum auribus inserant, & margarita dependant.* Iulius in vita Marci Antonij de luxuria Faustinae Imperatricis commemorat, ad eam exarsisse in amorem cuiusdam vilissimi digladiatoris, vt in morbum incideret, morbi verò agnita causa, occisus fuit digladiator; quod cum primum ipsa rescisisset, continuo dixit: *propinate mihi saltem paululum sanguinis eius.* Tiraquellus etiam in l. connubialem, refert, foeminam quandam, nomine Quartilā, impudenter gloriari, quod nunquam se